

Luotettava tieto on jokaisen asiantuntijan vastuulla

Sic!-lehden toimitus / Kirjoitettu 15.9.2021 / Julkaistu 17.9.2021

© Fimea

Proviisori **Tiina Kuosa** aloitti Sic!-lehden lääketieteellisenä päätoimittajana kesäkuun alussa. Lääkeinformaation erityisasiantuntija pitää työssään tärkeimpänä tavoitteena faktaan pohjautuvan tiedon vahvistamista.

Tiina Kuosan siirtyminen Sic!-lehden palvelukseen kesän alussa oli pehmeä ja joustava. Talo ja työyhteisö olivat Fimean apteekkivalvonnan tehtävissä kolme vuotta työskennelleelle yliproviisorille tuttuja. Lehden toimitustiimissäkin Kuosa oli ehtinyt toimia reilun vuoden, ja parhaillaan työn alla oli apteekkitoimintaa käsittelevä teemanumero, jonka kiertävän päätoimittajavastuun hän oli ottanut hoidettavakseen ennen tietoa uudesta työstä.

– Jalka oli sattumalta jo tukevasti oven välissä, Kuosa naurahtaa kuvaillessaan siirtymää uuteen tehtävään.

Hyppääminen lehtityön pariin ei ollut Kuosalle uutta, sillä ennen Fimeaa hän toimi kymmenen vuoden ajan viestintäproviisorina. Työssä karttui kokemusta lehtityön lisäksi myös muusta asiantuntija- ja kansalaisviestinnästä.

Sic!-lehden lääketieteellisen päätoimittajan työ on osa erityisasiantuntijana työskentelevän Kuosa työnkuvaa. Sen lisäksi vastuisiin kuuluvat myös muut lääkeinformaatioon liittyvät asiantuntijatehtävät. Tavoite kaikissa työtehtävissä on selkeä: luotettavan tiedon aseman vahvistaminen ja ymmärrettäväksi tekeminen. Mutta miten?

Faktan levittäminen lepää leveillä harteilla

Kuosan mukaan luotettavan tiedon kamppailusta uskomuksia ja disinformaatiota vastaan on puhuttu jo vuosia, oli kyseessä sitten lääke- tai mikä tahansa asiantuntijatieto. Aiheeseen liittyviä ohjeita, ulostuloja ja kampanjoita on tehty onnistuneesti jo lukuisia.

– [KATSE-lista](#) omatoimiseen tiedon laadun arviointiin julkaistiin lähes 15 vuotta sitten, lääketieteen opiskelijoiden perustama Vastalääke-yhdistys aloitti oman työnsä tutkitun tiedon kansantajuistamiseksi muutama vuosi sitten ja joukko rohkeita asiantuntijoita käy väsymättä keskustelua esimerkiksi sosiaalisessa mediassa huuhaan kitkemiseksi, Kuosa luettelee esimerkkejä.

Vaikka näkyviä ja esimerkillisiä kampanjoita ja asiantuntijoita tarvitaan, yhtä tärkeänä Kuosa pitää jokaista asiantuntijaa ja ammattilaista, jotka arjessa kohtaavat potilaita, asiakkaita, sidosryhmiä ja yhteisöjä. Kaikkien ei tarvitse rientää Twitteriin tai keskustelupalstoille keskustelemaan, vaikka sekin on Kuosan mielestä erittäin tärkeää ja hyödyllistä työtä.

– Meillä jokaisella on mahdollisuus huolehtia omissa piireissämme siitä, että totuudenmukainen, tutkimukseen perustuva tieto tavoittaa kansalaiset ja myös muut asiantuntijat. Some on hyvänä lisänä niille, jotka sen kokevat luontevasti omakseen.

Muistammeko viestiä ymmärrettävästi?

Kuosan mukaan luotettavan tiedon levittämisen ongelma ei kilpisty ainoastaan uskomusten ja disinformaation ympärille. Asia saattaa jäädä vastapuolelta ymmärtämättä, kun viestiä ei osata tarjoilla selkeästi.

– Meistä jokainen syyllistyy ainakin silloin tällöin siihen, että unohdamme oman asiantuntija-alueemme itselle päivänselvien asioiden olevan vastaanottajalle täyttä hepreaa. Se on täysin ymmärrettävää, jos vastaat samaan kysymykseen kymmenennen kerran samalla viikolla tai jopa samana päivänä.

Kuosa lisää, että toisaalta tämän pitäisi herättää arvioimaan omaa toimintaa:

– Osaanko ilmaista itseni selkeästi tai onko verkkosivuilla tai muussa kirjallisessa viestinnässä tarjolla oleva informaatio ymmärrettävää. Hyvä harjoitus on yrittää kertoa päiväkotikiikarille, mitä teet työksesi. Ei siksi, että he ymmärtäisivät selitystä huonommin, vaan siksi, että heiltä tulee suora palaute ja tiukkoja kysymyksiä, jos et osaa kertoa asiaasi selkeästi ja ymmärrettävästi.

Selkeyttä ja ymmärrettävyyttä Kuosa haluaa itsekin pitää keskeisenä tavoitteena omassa työssään riippumatta siitä, onko tiedon kohteena kansalaiset vai ammattilaiset.

– Asiantuntija tai viranomainen ei lisää uskottavuuttaan monimutkaisella ilmaisulla. Päinvastoin. Ymmärrettäväksi pureskelematon viesti häviää simppeleille vaihtoehdolle, jolta usein valitettavasti puuttuu totuus pohja.

LISÄÄ AIHEESTA

Lääkepakkauksen OR-koodi – mistä on kysymys?

Onnistunut kivunhoito on monen tekijän summa

Valmisteyhteenvedo ja pakkausseloste lääkeinformaation lähteinä

Tiedolla järkevään lääkkeiden käyttöön

Lääketietovaranto keräisi kaikki lääkevalmisteen tiedot yhteen